

Inspraakreactie Raadsvoorstel Burgeramendement

Na het initiatief van D66 in september/oktober 2020 om in Zeist te komen tot het recht op burgeramendement ligt nu het raadsvoorstel op tafel. Het is een van de middelen om burger meer invloed te geven op de gemeentelijke besluitvorming. In dit geval gaat het om de laatste fase van de besluitvorming door de raad. Het mooiste zou zijn dat het middel niet of nauwelijks gebruikt hoeft te worden omdat burgerinvloed vanzelfsprekend is. Denk aan participatie tijdens de voortrajecten van besluitvorming. Het gaat dan om participatie bij de ontwikkeling van een planvisie en daarna bij de planuitwerking met participatie.

Zowel gemeente Zeist als Stichting Beter Zeist met de samenwerkende burgerorganisaties hebben initiatieven ondernomen en voorgesteld om diverse vormen van participatie tot stand te brengen. Er is echter nog wel wat werk te verrichten. In dit kader wordt ook verwezen naar de komende participatie- en inspraakverordening die gemeente Zeist in de nabije toekomst volgens landelijke afspraken zal moeten opstellen. Zeist behoort nu tot een minderheid ca. een derde van de gemeenten die een dergelijke regeling nog niet hebben.

Stichting Beter Zeist ondersteunt dit voorstel voor een experiment Burgeramendement van harte. Overigens verwachten wij niet dat het de eerste tijd veel gebruikt zal worden, omdat burgers nog moeten wennen aan het nieuwe middel. Bovendien zal men weinig moeite willen nemen als de kans op succes gering is. Daarom is een experiment van belang om ervaring op te doen en na te gaan of en in hoeverre een burgeramendement in deze vorm in Zeist werkt. Maar er kan natuurlijk ook geleerd worden van andere gemeenten en overheden die het middel al hebben toegepast. Echter, het gebruik ervan is mede afhankelijk van het vertrouwen dat groepen burgers hebben in hun overheid. En idem afhankelijk van de invloed van burgers tijdens het voortraject van besluitvorming. Wat dat betreft is het goed aan beide punten aandacht te geven. Dat niet alleen feitelijk per onderwerp, maar ook door verankering in een regeling waarop burgers en belanghebbenden kunnen terugvallen.

En nog verdergaande invloed van burgers betreft de gehele beleidscyclus, namelijk: beleidsvoorbereiding, mede beleidsbepaling, uitvoering, tussentijdse en eindcontrole en evaluatie. Het vergt moed van een overheid tijdens deze fasen burgers om reacties en medewerking te vragen. Toch is het goed om dat te doen: niet gevraagd, nooit ontvangen. Want het gaat niet alleen om maatschappelijk draagvlak of legitimering, maar vooral ook om het ophalen en verwerken van ervaringskennis, gebiedskennis en aanwezige vakdeskundigheid. De kwaliteit van besluitvorming en besluiten is daarmee aan de orde.

Door vertrouwen terug te geven aan burgers, aan degenen die u op het schild hebben gehesen, ontvangt u vertrouwen terug, ook al krijgt niet iedereen zijn zin. Een goed functionerende gemeentelijke netwerkorganisatie kan daarbij helpen. En verder het door de gemeente gebruiken digitale hulpmiddelen om tot democratische terugkoppeling te komen. Maatschappelijke organisaties zitten namelijk niet te wachten op het uitvoeren van gemeentelijke participatie-taken.

Vragen en suggesties

- Een experimenteerperiode van 1,5 jaar is erg kort ervaring op te doen; onze suggestie is deze periode uit te breiden tot ten minste 2 jaar.
- Worden bij de opzet en uitvoering van tussenevaluaties ook de indieners van de amendementen en de ondersteunende raadsgriffie betrokken?
- Hoe verhoudt de vermelding van personalia van de indieners en van de minimaal 50 burgerondersteuners van een amendement zich tot de wettelijke privacy? Hiervoor zal een praktische oplossing moeten komen om burgers te beschermen tegen oneigenlijk gebruik van hun privacy gevoelige gegevens. De raadsgriffie zou dit kunnen controleren rekening houdend met de APV-regeling van de gemeente en zonder de informatie verder door te geven. Ons inziens zullen de artikelen 4.2 en 4.4 van de spelregels daaraan aangepast moeten worden. Anders kunnen burgers gaan afhaken om te ondertekenen.
- In hoeverre kan een burgeramendement worden aangepast voorafgaande aan of tijdens de raadsvergadering? Dat zou moeten inhouden dat bij het indienen de ondersteuners vooraf akkoord zouden moeten gaan met aanpassing door of vanwege de initiatiefnemers. Dat is een lastig dilemma!